

MEEDHUIZEN – NEDERLANDS HERVORMDE KERK

In de streek Fivelgo, waar vruchtbare grond overgaat in veengrond, ligt Meedhuizen. Op de restanten van een wierde, het hoogste punt van dit dorp, staat een laatromaanse kerk uit de 13^e eeuw. In een testament uit 1375 wordt deze kerk met bijbehorende relieken voor het eerst genoemd. De zaalkerk had ooit drie gemetselde koepelgewelven rustend op zwaar muurwerk. De omringende gracht is in de negentiende eeuw deels gedempt; aan oost- en zuidzijde is de gracht nog aanwezig.

Helaas is het muurwerk van deze kerk in de loop der eeuwen zo vaak onder handen genomen, dat er nauwelijks sporen uit de begintijd zijn. Alleen delen van de muren stammen nog uit die bouwperiode, evenals twee dichtgemaakte vensters in de oostmuur.

Rond 1700 werd de kerk ingrijpend verbouwd; waarschijnlijk waren topgevels en koepelgewelven toen al bouwvallig. Dak en koepelgewelven werden vervangen door zware balken en een ziende kap, een kap die vanuit de eronder liggende ruimte zichtbaar is. Het geheel werd met trekstangen bijeen gehouden. De topgevels werden vervangen door dakschilden, waardoor het dak wolfseinden kreeg. Het dak kreeg een dakruiter. In vermoedelijk dezelfde periode werd de zuidmuur versterkt met twee overmaatse steunberen. Een van de steunberen is later verwijderd.

De oorspronkelijke aparte ingangen voor mannen (zuidzijde) en vrouwen (noordzijde) zijn ooit dichtgemetseld maar zijn heden ten dage weer zichtbaar, evenals de hagiocopen, een piscina, een sacramentsnis en twee zitnissen in noord- en zuidmuur.

De kerk had vroeger een klokkenstoel met een luidklok uit 1659. In 1803 werd een toren, deels inpandig, tegen de westzijde van de kerk gebouwd. De ingesnoerde spits van deze toren werd in 1833 verlaagd, toen het dak van de kerk werd vervangen door een tentdak. De toren bleek slecht gefundeerd en zakte daardoor scheef. In 1928 werd de toren beklampt met nieuwe steen en voorzien van een nieuw dak met een steile spits boven de insnoering. De toren eindigt met een windvaan met daarin de wapens Rengers-van der Noot. Hun familiehuus te Farmsum bezat de collatie van de kerk van Meedhuizen.

In 1896 werd zichtbaar dat de kerk een dubbele achtermuur had toen een stuk van deze muur instortte. Daarbij kwamen drie skeletten bloot te liggen, aldus een krantenartikel uit die tijd. Bij een restauratie in 2010 bleek ook de oude steunbeer hol te zijn; daarin werden eveneens skeletten en knekels gevonden. De steunbeer is daarna weer dichtgemetseld. Mogelijk was dit ooit een ossuarium, een knekelhuis, al is geen toegangsopening aangetroffen.

Het interieur werd in de jaren 1980-'90 gerestaureerd en het balkenplafond uit 1701 werd weer in ere hersteld. Het interieur is sfeervol, o.a. door het rood van de banken dat een mooi contrast vormt met het blauwgroen van het plafond. Wel valt het grote aantal trekstangen op dat het wijken van de muren moet voorkomen.

Op de gaanderij staat een neobarok orgel dat in 1906 door Marten Eertman voor deze kerk werd gebouwd. De kansel dateert uit het midden van de negentiende eeuw. Onder de preekstoel ligt de grafzerk van dominee Jacobus Ringels, van 1730 tot 1741 predikant te Meedhuizen.

In 2011 is de kerk voor het laatst gerestaureerd. Bij het verwijderen van de oude stuclaag binnen werden pijlers voor de gewelven, oude raampartijen en nissen weer zichtbaar. Daarmee kreeg de ongeveer 750 jaar oude kerk er een historische dimensie bij.